

KOLIBRI

TURCJA

Marmaris

Stolica: Ankara

Powierzchnia: 783 562 km²

Ludność: 77 804 tys.

Waluta: lira turecka (TRY), 1 TRY = 100 kuruszy

Napięcie: 230 V

Język: turecki

Wiza: wiza turystyczna jest wymagana (płatna na lotnisku lub granicy)

Krótką informacja

Lazurowe morze z jasnymi plażami, wspaniałe widoki na góry i gwarantowana pogoda.

Informacje ogólne

Marmaris jest malowniczo położonym kurortem wakacyjnym Wybrzeża Egejskiego i znaczącym miastem portowym. Zostało założone prawdopodobnie już w IV w. p.n.e. jako Physkos i wchodziło w skład krainy zwanej Karia. Miasto zachwyca nie tylko rozległym portem, przystanią jachtową największą w kraju, lazurym morzem z jasnymi plażami, wspaniałym widokiem na góry czy słoneczną pogodą w sezonie letnim, lecz również ciekawymi pamiątkami po bogatej historii regionu. Głównym zabytkiem jest zbudowany przez Jonów w IX w. p.n.e. zamek, który przebudowywany był przez Aleksandra Macedońskiego, następnie przez sułtana Sulejama Wspaniałego, a w XVI w. odegrał rolę bazy podczas ataku na Rodos. Obiekt został zniszczony w pewnym stopniu przez flotę francuską podczas I wojny światowej, jednak w latach 90. ubiegłego wieku został odrestaurowany i obecnie znajduje się w nim muzeum. W samym mieście, jak i jego okolicy zachowało się wiele zabytków z czasów antycznych i średniowiecza, których odkrywanie na pewno umili spędzone tu wakacje.

Warto udać się też na zabytkową starówkę pełną barów, restauracji, dyskotek, sklepów z pamiątkami oraz bazar, gdzie znajdziemy szeroki wybór wyrobów skórzanych, biżuterii, odzieży i dywanów. Często w sklepach podawana jest kawa lub herbata by pokazać regionalną gościnność i zachęcić do zakupów. Miasto jest uważane za drugie po Bodrum centrum rozrywkowe Turcji, a dzięki rozbudowanej bazie hotelowej przyjmuje rocznie tysiące turystów.

Błękit morza i zielone zbocza gór schodzące stromo do morskiej toni tworzą bajkowy krajobraz, który przyciąga turystów z najdalszych zakątków. Okazały port, a co za tym idzie – wycieczki guletami czy jachtami stwarzają okazję do poznania niedostępnych z lądu urokliwych zatoczek i jaskiń. Ponadto kursujące regularnie promy umożliwiają zwiedzanie oddalonych miejscowości lub wysp, takich jak greckie Rodos.

Marmaris położone jest na początku Półwyspu Datca i wraz z mniejszymi kurortami położonymi na zachód tworzy zaplecze hotelowe jednego z najpiękniejszych regionów Wybrzeża Egejskiego.

Icmeler – niegdyś osobne miasteczko, dziś jest to oddalona od 8 km od centrum Marmaris dzielnica ekskluzywnych hoteli, które dysponują sztucznie usypaną, piaszczystą plażą. Znajduje się tu wiele restauracji, barów i sklepów, a sama miejscowość jest dużo spokojniejsza niż centrum wielkiego kurortu i świetnie nadaje się na relaks i rodzinne wakacje.

Turunc – to niewielka i bardzo urokliwa miejscowość, oddalona ok. 10 km od Icmeler. Dawniej była osadą rybacką, a dziś jest idealnym miejscem na cichy wypoczynek z dala od miejskiego zgiełku. Przepiękne widoki, tradycyjny połów ryb, dość senna atmosfera, ciepłe, lazurym morze, długa plaża i zielone wzgórza sprawiają, że wypoczywający turyści odnoszą wrażenie jakby czas się tu zatrzymał.

Nazwa miasta pochodzi od tureckiego słowa „cytrus”, których rośnie w okolicy bardzo dużo. Pobliska zatoka obfituje w wiele gatunków ryb i owoców morza, co sprawia, że menu tureckiej kuchni wzbogacane jest o regionalne potrawy z dodatkiem morskich specjalistów.

Datca – cicha i niewielka miejscowość na pośrodku półwyspu, która zaczyna wykorzystywać swój potencjał. Jest niemal całkowicie otoczona przez wodę co czyni z niej jedną w ulubionych przystani żeglarzy.

Kuchnia

Kuchnia Turecka, mimo wielu tradycji i popularności na świecie jest kuchnia dość zróżnicowaną w zależności od regionu. Tradycyjna kuchnia wybrzeża egejskiego różni się, choć w nieznacznym stopniu od kuchni południowo-wschodniej części kraju, a jeszcze większe różnice zauważymy przemieszczając się w głąb kraju i na wschód.

Kuchnia Turecka jest swego rodzaju spuścizną kuchni Imperium Osmańskiego, w którego skład wchodziła przez wiele stuleci między innymi Azja Mniejsza. Uważa się, że jej kolebką była kuchnia Pałacu Topkapı, gdzie urzędujący sułtani najmowali najlepszych mistrzów sztuki kulinarnej. Ze względu na dość dużą ekspansywność Turcji kultura, ale także i tradycyjna kuchnia znalazła uznanie w wielu krajach Bliskiego Wschodu, na Bałkanach, a także w centralnej Europie. Przenikanie tradycji kulinarnych odbywało się jednak w obie strony, toteż obecna kuchnia turecka wzbogacona jest o tradycje greckie czy też orientalne. W miejscowościach nadmorskich zauważyć można też silne wpływy kuchni śródziemnomorskiej bogatej w warzywa i aromatyczne przyprawy.

Mimo wpływów tylu kultur kuchnia turecka nie jest zbyt skomplikowana i bazuje na prostych połączeniach smaków. Podstawą jest świeże mięso – zwykle jagnięcina lub baranina, świeże warzywa i owoce i aromatyczne przyprawy: papryka, chili, świeża mięta czy pietruszka oraz przyprawy korzenne (cynamon).

Najpopularniejszą potrawą, która rozpowszechniła się już w wielu krajach jest kebab, jednak tutejsza kuchnia to również wiele potraw, które można zjeść tylko w określonych regionach Turcji. Na wybrzeżach do tradycji kuchennych należą ryby i owoce morza, a tereny górzyste, gdzie w dużej mierze wypasane są owce, słyną z produkcji serów, jagnięciny i baraniny, a także warzyw.

Największą popularnością cieszy się, wspomniany wcześniej kebab – jest to baranina skrawana w pionowego różna, podawana przeważnie z chlebkiem pita z warzywami lub surówką. Typowe tureckie śniadanie składa się z chleba, nabiału w postaci serów owczych (beyaz peynir) lub żółtych (kasar), miodu, oliwek i czasem warzyw. Dużą popularnością, zwłaszcza w obrębie miejscowości nadmorskich cieszą się przekąski (meze) popularne również w innych krajach Morza Śródziemnego. Tureckie przekąski to głównie sałatki na bazie świeżych warzyw, warzywa zapiekane z serem i tureckie placki pide lub lahmacun. Dla tego obszaru charakterystyczne są zupy, podawane jako drobna przekąska lub pierwsze z dań obiadowych, a zwłaszcza, popularna również w Polsce zupa pomidorowa. Inne, cieszące się uznaniem to zupa rybna – balık oraz zupa z zielonego groszku – bezelye.

Główny posiłek obiadowy opiera się na mięsie, do którego podawany jest ryż i warzywa. Ciekawym połączeniem jest też ryż duszony z mięsem jagnięcym w rosolu z dodatkiem cynamonu oraz pistacji. Innym daniem mięsnym, które króluje w kuchni tureckiej są pulpeciki Kofte, serwowane z warzywami i chlebkiem pita, ryżem lub ziemniakami. Mimo wielu różnorodnych dań mięsnych uznaniem cieszą się też gulasze warzywne. Najważniejszym ich składnikiem jest bakłażan, który ma zastosowanie w sałatkach, marynuje się go w oliwie, zapieka, dusi z mięsem, czy serwuje jako puree. Inne ważne składniki potraw to pomidory, papryka, cukinia, ogórki i oliwki.

Kuchnia turecka słynie również ze słodczy, na których czele jest wytwarzana z masy sezamowej chałwa, a dzięki wpływom bałkańskim i arabskim pełno w niej orzechów, bakalii, miodów i syropów dodawanych do ciast i ciastek. Na tureckich straganach spotkać też można rachatlukum – kolorowe pudrowe galaretki. Narodowym napojem, spożywanym w dużych ilościach jest cay – czarna, przeważnie słodzona herbata. Do trunków zalicza się popularną anyżową wódkę raki o lekkim lukrecjowym smaku, którą nazywa się też „mlekiem lwa” ze względu na biały kolor, który ma po zmieszaniu z wodą.

W zatoce Marmaris występuje bardzo wiele gatunków ryb i owoców morza, toteż regionalne menu

wzbogacone jest w wiele potraw z dodatkiem morskich specjałów. W wielu regionalnych daniach łatwo można zauważyć też wpływy greckie, które zastały zaczerpnięte z oddalonej zaledwie kilkudziesiąt kilometrów wyspy Rodos.

Obyczaje

Powszechnym zwyczajem jest dawanie napiwków każdej osobie wyświadczającej nam przysługę lub za dobrze wykonaną pracę, np. portierowi, kelnerowi czy sprzątającym w hotelu. Przyjęte jest dawanie ok. 10-15% wartości usługi. Wyjątkiem są taksówkarze, którym nie daje się napiwku, ale zawsze można zaokrąglić rachunek. Przed wejściem do meczetu zawsze należy zdjąć buty – wierni klękają i dotykają czołem dywanów, dlatego zwracana jest duża uwaga na zachowanie czystości. Jeżeli jednak nie ma dywanów można wejść do środka w butach. Wchodząc do meczetu, podobnie jak do innych obiektów kultu różnych religii, należy mieć ubiór zasłaniający ramiona i kolana. W niektórych meczetach przy wejściu można wypożyczyć pelerynę, którą ukryje nieodpowiedni ubiór. Piątek jest uznawany przez muzułmanów za święty dzień, dlatego zwiedzający w ten dzień nie są mile widziani.

W związku z dominującym w Turcji islamem, turyści muszą dostosować się do niektórych miejscowych zwyczajów. Podczas Ramadanu, kiedy muzułmanie od świtu do zmierzchu wstrzymują się od spożywania potraw, nie należy jeść w miejscach publicznych. Bardziej jest to przestrzegane we wschodniej części kraju, jednak w nadmorskich kurortach nie jest mile widziane spożywanie potraw w tym czasie poza wnętrzem restauracji. Większość z nich jest jednak wtedy zamknięta do zachodu słońca.

W Turcji, podobnie jak w krajach arabskich istnieje zwyczaj targowania się, który jest elementem tradycji zwłaszcza na bazarach. Cena specjalnie jest zawyżana, a niepodjęcie próby jej obniżenia czasem może zostać źle odebrane.

Aktywny wypoczynek

Region Marmaris uważany jest za raj dla żeglarzy. Jest tak przede wszystkim dlatego, że praktycznie każda miejscowość półwyspu posiada przystań, a infrastruktura samego Marmaris jest bardzo dobrze dostosowana do wszelkich potrzeb, jak naprawa, dokowanie czy baza zaopatrzeniowa. Bogata podwodna fauna i flora, oraz wiele wraków starych statków przyciąga pasjonatów snorkelingu i nurkowania. W Marmaris znajduje się wiele firm zajmujących się organizacją rejsów „pirackich” czy też eskapad z odkrywaniem przybrzeżnych grot i ukrytych, malowniczych lagun. Panują tu też doskonale warunki do uprawiania surfingu, windsurfingu, kitesurfingu i pływania na nartach wodnych. Miłośnicy jeździectwa mogą oddać się ciekawym przejażdżkom po półwyspie odkrywając pamiątki starożytności.

Wycieczki Fakultatywne

Pamukale – magiczne i niepowtarzalne miejsce, nazywane też Bawełnianą Twierdzą, gdzie znajdują się białe kaskady powstałe wskutek odparowywania nasyconej wapniem wody z gorących źródeł. Dzięki leczniczym wodom i niepowtarzalnemu urokowi miejsce to zostało uznane za cud natury i wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Przyrody UNESCO. Leczniczej kąpieli można spróbować w „świętej sadzawce” na dziedzińcu Pamukale Termal. W okolicy Pamukale znajduje się starożytne Hieropolis, które w starożytności pełniło rolę uzdrowiska, a obecnie znajduje się tu świetnie zachowany amfiteatr z zadziwiająca akustyką oraz antyczny cmentarz. Poniżej teatru znajduje się jaskinia, w której źródleko Platynium wydziela trujące opary. Niegdyś wierzono, że właśnie tutaj znajduje się wejście do podziemnego państwa, którym rządził Platon.

Afrodyzja – nazwa miasta pochodzi od imienia greckiej bogini Afrodyty. W starożytności był to słynny w całej Azji Mniejszej ośrodek filozofii, medycyny i sztuki. Po kilku trzęsieniach ziemi i przepędzeniu mieszkańców przez Arabów miasteczko popadło w zapomnienie aż do XX w. kiedy zaczęto prowadzić tu badania archeologiczne. Odnalezione tam rzeźby świadczą o świetności szkół rzeźbiarskich, których białe

posągi można odnaleźć na terenie całego byłego Imperium Rzymskiego. Wybudowany tu stadion na 30 tys. widzów jest uważany za jedną z najdoskonalszych grecko-rzymskich budowli na świecie.

Milas – miasto, w którym przetrwały budowle osmańskie z bogato zdobionymi kominami, oraz 3 świątynie, w tym stary meczet Ulu Camii z XIV w. Warto przyjechać tu na wtorkowe targowisko i zakupić słynące ze świetnej jakości tkaniny, torby na ramię wyrabiane z koziej skóry czy kolorowe dywany w geometryczne wzory. Od 13 km od Milas znajduje się starożytne Euromos z wspaniałą, koryncką świątynią Zeusa – jedna z 6 najlepiej zachowanych na terenie Azji Mniejszej.

Efez – starożytne miasto, założone przez legendarne Amazonki. Miasto rozwijało się bardzo szybko od VI -III w. p.n.e. i właśnie z tego okresu pochodzi słynna świątynia Artemidy, której kapitele i fragmenty trafiły do British Museum w Londynie, a sama świątynia uznana została za jeden z siedmiu cudów świata. Starożytny Efez był ośrodkiem kultu Kybeles – boginią płodności i urodzaju. Wiele z ocalałych tam ruin pochodzi z czasów rzymskich, a najciekawsze to Stadion w kształcie podkowy, Droga Arkadyjska, gimnazjon portowy, Biblioteka Celsusa, teatr i termy Scholastyki. Będąc w Efezie warto zobaczyć też świątynię Hardiana i starą agorę.

Priene – malowniczo położone miasteczko, które niegdyś pełniło funkcję portu, a obecnie jest odcięte od morza przez muł nanoszony przez rzekę. Warto zobaczyć tutejszy hellenistyczny teatr z ołtarzem w centralnej części, który służył do składania ofiar Dionizosowi. W jego pobliżu odnaleziono fundamenty bizantyjskiego kościoła. Najważniejszym zabytkiem jest jednak świątynia Ateny, która przez ponad 200 lat była uważana za ideał architektury jońskiej.

Troja – miejsce kojarzone przede wszystkim z „Iliadą” Homera, która nawiązuje do historii Parysa i pięknej Heleny, oraz podboju twierdzy przez podstęp z drewnianym koniem. Miasto miało też ogromne znaczenie dla rzymian, gdyż przyszedł tu na świat Eneasz – uznawany za protoplastę rodu julijskiego i założenie Rzymu zanim rozpowszechnił się kult Romulusa. Zobaczyć tu można wykopaliska legendarnego miasta oraz ruiny Assos z niegdyś monumentalną świątynią Ateny.

Rejs po Dalyan – rzeka, na której odbywają się spływy kajakowe i raftingowe. Otoczenie bujnej roślinności lasu, rwąca rzeka i zabawa w błotnych basenach to niezapomniana przygoda. Niedaleko ujścia rzeki znajduje się plaża, na której żółwie olbrzymie składają jaja – chroniona przez UNESCO.

Bodrum – urokliwa, tonąca w kwiatkach miejscowość nazywana tureckim „Santorini” albo „Saint Tropez”, znajdująca się naprzeciw wyspy Kos. Dzięki swemu położeniu wśród skalistych zboczy, malowniczych wysp czy turkusowych lagun okolica kurortu uznawana jest za jedną z najpiękniejszych zatok na świecie. W pobliżu dzisiejszego miasta znajdują się ruiny jej starej części – Halikarnas, który pełnił rolę greckiej kolonii. Cenną pamiątką historyczną jest dobrze zachowana forteca z czasów wypraw krzyżowych oraz mauzoleum z białego marmuru nakryte schodkową piramidą, które przez 19 wieków uważane było za jeden z siedmiu cudów świata. Kolejny ważny zabytek to zamek Św. Piotra, w którym mieści się obecnie Muzeum Archeologii Podwodnej. Bodrum jest miastem, gdzie każdy znajdzie coś dla siebie.

Najczęściej Zadawane Pytania

Kiedy najlepiej lecieć do Marmaris?

Sezon turystyczny w tej części wybrzeża rozpoczyna się już w połowie kwietnia i trwa średnio do połowy października. Na wiosnę i na jesień pogoda jest łagodniejsza i mimo zdarzających się rzadko opadów zachęca do zwiedzania. Najwięcej turystów przybywa tu od połowy czerwca do końca sierpnia, kiedy temperatura powietrza przekracza 30°C, choć dzięki morskiej bryzie i pobliskim lasom sosnowym nie jest tak uciążliwa. Udając się na wycieczki w głąb kraju warto pamiętać, że w lecie temperatura rośnie wraz z odległością od morza. Pod koniec lata zaczyna mocniej wiać co sprawia, że pobliskie miejscowości zapełniają się miłośnikami paralotniarstwa i kitesurfingu.

Jaka waluta obowiązuje w Turcji i jakie są orientacyjne ceny?

W Turcji walutą jest lira turecka – TRY, wymienna na kunysze (1 lira turecka = 100 kuruszy). Często można spotkać się z płaceniem w euro lub dolarami, ale tylko w kurortach nadmorskich. W porównaniu z cenami w Polsce droższe jest podróżowanie (wyższa cena za benzynę) i niektóre produkty życia codziennego. Ceny jednak znacznie różnią się między sklepami w kurortach czy przy hotelach od tych, które można spotkać na bazarach. Tam cena nie jest obowiązująca i wręcz należy się targować, gdyż jest to uważane za zwyczaj.

Gdzie i jakie pamiątki kupić w Marmaris?

Najlepszym miejscem na zakup pamiątek są bazyry, gdzie istnieje zwyczaj targowania się. Najczęściej kupowane są dywany, wyroby skórzanego i rzemieślnicze, fajki z pianki morskiej, przyprawy oraz ozdoby rzeźbione z zielonym onyksie. Popularną pamiątką są fajki wodne – nargile, oraz Nazar zwany „Okiem Proroka” - amulet mający bronić przed zawiśniętym spojrzeniem. Najczęściej umieszcza się go przy lustrze, drzwiach czy jako ozdoba czyli wszędzie tam gdzie wędruje ludzki wzrok. Wiele sklepików z pamiątkami znajduje się też przy promenadzie biegnącej wzdłuż plaż.

Jaki czas obowiązuje w Turcji?

Czas lokalny jest późniejszy o godzinę od obowiązującego w Polsce, więc po przylocie przestawiamy zegarek o godzinę do przodu.

Jak poruszać się po Marmaris?

Popularnym i dość tanim środkiem transportu są busy i autobusy kursujące między miejscowościami turystycznymi. Między Marmaris, Icmeler i Od Marmaris zaczyna się dogodna droga biegnąca wzdłuż wybrzeża Egejskiego i do Pamukale, co stwarza bardzo dobre warunki do podróżowania i zwiedzania bardziej oddalonych miejscowości.

Polskie prawo jazdy jest respektowane w Turcji, ale podróżując na własną rękę, np. wynajętym samochodem, musimy zwrócić uwagę na to, że przepisy drogowe w Turcji są traktowane dość dowolnie. Ponadto, w razie stłuczki musimy być przygotowani na to, że poza miejscowościami turystycznymi nie dogadamy się w innym języku niż turecki. Wyjeżdżając w dalszą podróż, dla własnego bezpieczeństwa warto też powiadomić hotel o planowanej trasie i porze powrotu.

Podróżując w dalsze rejony, dzięki dogodnym połączeniom między większymi miastami, wybierana jest turecka kolej. Z portu w Marmaris kilka razy dziennie kursują promy do Fethiye, Efezu i na Rodos.

Jakie plaże są w Marmaris?

Region Marmaris posiada publiczne, wąskie, bezpłatne plaże piaszczyste – żwirowe, gdzie za niewielką opłatą istnieje możliwość wypożyczenia leżaków i parasoli. Jedynym miejscem gdzie występują złote, piaszczyste plaże jest Icmeler, gdzie zostały one sztucznie usypane przy hotelach o wyższym standardzie. Bardziej kamieniste, czy żwirowe plaże rekompensuje jednak widokiem lazurowego morza – światło słoneczne odbija się od jasnego, kamienistego dna, a czysta woda stwarza wspaniałe warunki do snorkellingu i nurkowania. Poza miejscowościami turystycznymi przeważa dość skaliste i strome wybrzeże.

Przy hotelach wyższej kategorii lub w wybranych kurortach plaża jest usypywana sztucznie lub znacznie różni się od typowych plaż miejskich, dlatego wybierając kurort i hotel warto upewnić się do jakiej plaży będziemy mieli dostęp.

Jakie są ograniczenia celne w Turcji?

Do Turcji można wwieźć do 200 szt. papierosów, 50 cygar, 5 l wina lub innego alkoholu.

Nie ma ograniczeń w przywożeniu ubrań, aparatów fotograficznych, żywności, sprzętu turystycznego, o ile ich ilość wskazuje, że są przeznaczone na użytek osobisty. Z Turcji nie wolno wywozić nawet najmniejszych przedmiotów o charakterze zabytkowym czy historycznym.

Ważne informacje MSZ

Od obywateli polskich wymagane są wizy uprawniające do wjazdu i pobytu na terenie Turcji. Wizę turystyczną uzyskać można w przejściu granicznym lub lotnisku za dodatkową opłatą, i uprawnia ona do pobytu przez okres 30 dni. Okres ważności paszportu musi być dłuższy niż 6 miesięcy od planowanej daty powrotu.

Szczegółowe i aktualne informacje można uzyskać na stronie MSZ:

www.msz.gov.pl

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Turcji

Turcja, Ankara, Atatürk

Bulvari 241, 06-650 Kavaklıdere PK-20

Tel.: +90 312 4572000, +90 312 4572001,

Tel. dyżurny: +90 312 4572000, +90 312 4572001, +90 5304691

Faks: +90 312 4678963

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Antalya

Turcja, Antalya, Kayi Plaza, Güzeloba Mahallesi, Ay-Sokak No 1,

07230 Lara-Antalya

Tel.: + 90 242 3108537

Faks: +90 242 3108542

Pogoda

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Najwyższe temperatury	15	15	17	21	24	28	31	31	27	23	19	17
Najniższe temperatury	8	8	9	13	16	20	21	22	20	16	13	10
Temperatura wody	17	16	16	17	19	21	23	25	24	22	21	18
Godziny słoneczne	4	5	6	8	10	12	12	11	10	8	6	4
Dni deszczowe	14	11	10	6	5	1	0	0	1	6	9	14
Wilgotność	73	70	68	66	65	61	60	61	64	68	72	73